

## הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

(תרכ"ה - תרצ"ה)

הרב הראשי של ארץ ישראל בתקופת הבריטים. בדמותו המיוחדת השפיע השפעה מרובה על חיי היישוב בארץ באותה תקופה.



נולד בגרוייה שבלטביה בשנת תרכ"ה (לפני 144 שנים), ובה קיבל את ראשית חינוכו. לאחר מכן למד בישיבת וולוז'ין. מגיל צעיר הצטיין ועשה חיל בלימודיו, התמדתו וחריפותו בלטו מאוד. הוא כיהן כרב בכמה ערים בלטביה ובשנת תרס"ד (לפני 105 שנים), הצע לו לכהן כרב ביפו והוא עלה לארץ ישראל.

בדרכו המיוחדת בלמוד התורה נשתלבו שלושה עקרims: **אהבת ישראל, אהבת ארץ ישראל ואהבת תורת ישראל.**

### אהבת ישראל

**אהבת ישראל של הרב מיוחדת הייתה ביחסו לפרט ולכלל.**

**לפרט** - הרב אהב כל אחד מישראל ללא התחשבות במעשיו, בצורתו החיצונית ובדעותיו. אהבה אמיתית, שלא ידעה גבולות כלפי כל אחד מישראל, גם אם המדובר במתנגדי הקנאים או בכופרים בתורה. כולו היה שופע אהבה וחיבה לכל אחד, והכול חשו בכך באופן ברור.

**לכלל** - הרב לחם למען תקומת ישראל, תוך שמירה על קדשי ישראל, בזעקה ובתביעה כנגד הפורעים והמתפרעים, וכנגד הגזירות וההגבלות שהוטלו על היהודים, ע"י השלטון הזר.

### אהבת ארץ ישראל

**כבר בילדותו בערה ברב אהבה גדולה לארץ הקדושה.**

בשעת ההפסקה היו התלמידים מסתדרים בשורות ותרמילים על גבם כאלו מתכוננים לצאת לדרך רחוקה, והוא אברמליה הקטן מוביל אותם. והם שואלים אחד את השני: "לאן אנו הולכים?" והוא עונה: "לארץ ישראל!". ופניו קורנות מאושר!

ואכן מאשר היה הרב בשבתו ביפו בתחילה, ולאחר מכן בירושלים: "גם באמריקה ראיתי הרים גבוהים, מעשי ה' אדון כל הארץ, אולם הרים ההם דוממים היו, הם לא דברו אלינו, ואילו הרים אלו, הרי ארץ ישראל! הרי קודש מדברים הם אלינו! מדברים בשפה ברורה וקולם צלול, נקלט יפה באוזניים וחודר למעמקי הלב".

עיקר זה של אהבת **ארץ ישראל** תוך שהוא משולב באהבת **ישראל**, הוא זה שגרם לרב להתייחס בהתייחסות מיוחדת לאנשי המושבות העבריות לחלוצים ולבונים.

הרב ראה בהם ובפעולתם חלק מתהליך הגאולה העולה ומאירה על ישראל בדורנו.

הרב כאב את כאבם של אנשי היישוב והיה שתף ללבטיהם ולהתמודדויות הקשות שניצבו בפניהם: פרעות הערבים, יתושים שהובילו מחלות וקרקע קשה. יחד עמם ראה את הפלא המופלא של הרי ישראל הנותנים פריים.

הרב ביקר ביישובים החדשים שהחלו להיבנות בארץ. הרב היה מתבונן בעץ שנטע, ובשדה שנזרע בארץ ישראל, ושמח לראות שהארץ חוזרת להיות "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש" (דברים ח').

אנשי המושבות שמחו מאוד לקראת הרב, שאלו אותו שאלות בהלכה, ושמעו דברי תורה מפיו. הרב בקר גם בישובים ובקבוצים שלא שמחו לקראתו, הוא לא דחה אותם ולא התרחק מהם.

ובהתקרב שנת השמיטה בבית הרב קוק אין מנוחה. אנשים רבים באים מהכפרים, מהמושבים ומהקבוצים. כי מי כמו הרב יודע ומכיר את מצבם של הישובים החדשים? כמה חלשים הם, כמה זקוקים הם לטיפול וטיפוח, כשבקושי מצליחים המתיישבים להתפרנס בהם. מה יהיה עליהם בשנת השמיטה?

ישבו גדולי התורה עם הרב וחקרו בספרי ההלכה, פנו לרבנים ולחכמי התורה שבגולה, עינו במה שפסקו חכמי ארץ ישראל בשמיטות הקודמות. ולאחר כל זאת החליט הרב ועמו רבנים נוספים (לא כולם!) לייסד מחדש את "היתר המכירה". לא הרב קוק תקן "היתר" זה אלא רבנים קודמים לו, והוא יסד אותו מחדש בגלל קשיי היישוב.

הרב קוק דאג לכך שימכרו גם את האדמות של החקלאים, שאינם שומרי תורה ומצוות, כדי שלא יחללו את השמיטה בארץ הקדש.

הרב עמד בפני התקפות רבות ביחס לדעתו לייסד מחדש "היתר" זה, אך מתוך ביטחונו בצדקת דרכו, בתשובותיו למתנגדיו ענה במתינות ובנחת לכל מתנגדיו, תוך שהוא מנמק את דבריו בבקיאות ובחריפות מופלאה.

### **אהבת התורה**

שקדנותו המופלאה בתורה בלימודיו בישיבת וולוז'ין, שאיפותיו הגדולות: "יבוא יום ואני אהיה גדול בתורה ואז אעלה לארץ ישראל, לירושלים עיר הקדש ואייסד שם ישיבה... ומירושלים תצא תורה". כך היו חלומותיו ושאיפותיו בשנה הראשונה לאחר בר המצווה... ואכן זכה הרב לעלות לארץ ולהגשים חלום ילדות ולהקים בירושלים את ישיבת "מרכז הרב" בה למדו ולומדים על פי דרכו המיוחדת.

אישיותו, פעולותיו וספריו שימשו, ומשמשים עד עצם היום הזה, לרבים וגדולים כדרך חיים. רעיונותיו וגישתו המיוחדת לתורה, התפרסמו במאות מאמרים וספרים רבים, ומהם עולה ומוזהירה דמות ענק מיוחדת שלאורה הלכו והולכים רבים.

בשנת תרפ"א (לפני 88 שנים), נבחר לרב הראשי הראשון של ישראל, ובאותה שנה הוקמה ישיבת "מרכז הרב".

על שמו כפר הרא"ה (ראשי תיבות: **הרב אברהם הכהן**) שנמצא בשרון ליד חדרה. "מוסד הרב קוק" הוא הוצאת ספרים ומרכז תורני על שמו של הרב שהוקם ע"י תנועת המזרחי.

הרב נפטר בג' אלול תרצ"ה (לפני 74 שנים), והובא לקבורה בהר הזיתים שבירושלים.